

СЕКЦІЯ 6. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Богородицька Г. Є.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних
економічних відносин,*

Університет митної справи та фінансів,

м. Дніпро, Україна

Драгунова А. В.

студентка,

Університет митної справи та фінансів,

м. Дніпро, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-611-2-37>

РОЛЬ ХЕДЖ-ФОНДІВ У МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

У глобальних фінансах хедж-фонди є одними з найскладніших та водночас найвпливовіших гравців. Вони еволюціонували з інвестиційних механізмів для заможних осіб у потужну індустрію, яка управляє трильйонами доларів. На відміну від традиційних фондів, хедж-фонди використовують широкий спектр стратегій: довгі та короткі позиції, леверидж, деривативи, інвестиції у менш ліквідні активи. Це дозволяє їм досягати абсолютної доходності незалежно від ринкових умов. Діяльність хедж-фондів охоплює всі сегменти глобальних фінансових ринків, впливаючи на ціноутворення активів, ліквідність, розподіл капіталу та управління ризиками. Вони можуть бути як джерелом ринкової ефективності, так і потенціальним фактором системних ризиків.

Індустрія хедж-фондів пройшла шлях від невеликих партнерств до глобального сектору з трильйонними активами. Хедж-фонд – це приватний інвестиційний фонд, який використовує гнучкі стратегії (long/short, деривативи, арбітраж, інвестиції у різні класи активів) для отримання прибутку в різних ринкових умовах. Вони характеризуються менш суворим регулюванням, орієнтацією на кваліфікованих інвесторів та структурою комісій «2 і 20», де 2% стягується за управління активами,

а 20% – як відсоток від прибутку [4]. Доступ до хедж-фондів обмежений для широкого кола інвесторів через високий мінімальний розмір інвестицій.

За останні десятиліття індустрія продемонструвала значне зростання. Після кризи 2008 року, коли активи тимчасово скоротились, обсяги капіталу під управлінням стабільно зростають. На початок 2024 року світові хедж- фонди управляли \$4.5 трлн активів [2]. Обсяг активів під управлінням у цій індустрії може зрости до приблизно \$11,05 трлн до 2030 року, демонструючи середньорічні темпи зростання 10,8% у прогнозований період [6]. Прогнози свідчать про подальше зростання цього показника.

За географічною ознакою основні центри індустрії розташовані у США, Великій Британії та офшорних юрисдикціях, таких як Кайманові острови та Гернсі [5]. При цьому посилення регуляторного нагляду у США та ЄС впливає на діяльність галузі, вимагаючи більшої прозорості. Хедж-фонди використовують різноманітні складні стратегії, що дозволяє їм впливати на ринкову ефективність, ліквідність та управління ризиками у глобальному масштабі.

Таблиця 1

Основні стратегії хедж-фондів та їхні характеристики

Стратегія	Опис	Ключові особливості
Equity Long/Short	Інвестування як у зростання, так і в падіння акцій.	Хеджування ринкових ризиків, фокус на виборі цінних паперів
Event-Driven	Ставка на корпоративні події.	Потенційно висока доходність, залежність від успіху події.
Global Macro	Ставка на макроекономічні тренди.	Використання широкого спектру глобальних інструментів.
Relative Value	Використання цінових розбіжностей.	Низький ризик, але вимагає високої експертизи.
Managed Futures	Алгоритмічний трейдинг ф'ючерсами.	Диверсифікація, низька кореляція з традиційними активами.

Джерело: складено на основі джерел [1; 4]

Ці стратегії дозволяють фондам адаптуватися до ринкових змін, генерувати прибуток вище ринкових орієнтирів («альфа»), але передбачають високі ризики через використання левериджу. Хедж-

фонди позитивно впливають на ринкову ефективність: вони забезпечують ліквідність, сприяють точнішому ціноутворенню активів, впроваджують інноваційні технології. Завдяки коротким продажам ринки оперативніше враховують нову інформацію. Водночас фонди виступають інструментом диверсифікації для інституційних інвесторів, оскільки їхня дохідність часто слабо корелює з традиційними ринками акцій та облігацій [1]. Проте висока взаємозалежність фондів з фінансовими інститутами та активне використання позикових коштів може створювати системні ризики, як показав приклад Long-Term Capital Management у 1998 році.

Незважаючи на значний вплив у міжнародних інвестиційних процесах, хедж-фонди стикаються з критикою та низкою викликів: високі комісії: Модель «2 і 20» часто піддається критиці через невідповідність між комісіями та фактичною дохідністю. Інвестори все частіше вимагають вигідніших умов; низька прозорість: Історично хедж-фонди працювали з обмеженою прозорістю, що ускладнює оцінку їхніх ризиків. Хоча регулювання посилюється, проблема залишається; невідповідність доходності: Дослідження показують, що хедж-фонди не завжди перевершують традиційні ринкові індекси після врахування комісій, особливо під час зростання ринку [3]; системні ризики: Використання левериджу та взаємопов'язаних хедж-фондів створюють потенційні ризики для фінансової стабільності.

Сьогодні індустрія хедж-фондів активно адаптується до цих викликів. Зростає частка інституційних інвесторів, які вимагають більшої прозорості, кращої ліквідності та перегляду комісійної політики. Це сприяє підвищенню професіоналізму та стандартизації галузі. Водночас все більше фондів інтегрують фактори ESG (екологічні, соціальні та управлінські аспекти) у свої інвестиційні стратегії, реагуючи на попит інвесторів та розуміючи важливість цих факторів для довгострокової стабільності активів. Значною тенденцією є впровадження технологій штучного інтелекту, машинного навчання та Big Data. Завдяки цим інструментам хедж-фонди отримують нові можливості для аналізу ринку, побудови складних торгових стратегій та управління ризиками. Крім того, частина фондів почала інвестувати у менш ліквідні активи, як-от приватний капітал і боргові інструменти, шукаючи нові джерела доходності та диверсифікації [1]. У перспективі хедж-фонди, ймовірно, збережуть свою значущу роль у міжнародних інвестиціях. Завдяки здатності до інновацій та адаптації, хедж-фонди залишатимуться актуальними гравцями на фінансових ринках. Для інвестиційних

інвесторів вони продовжать бути важливим інструментом для досягнення стабільної дохідності та диверсифікації портфелів. Важливою є й роль хедж-фондів у розвитку ринку, що розвиваються, адже вони сприяють притоку капіталу та інтеграцію таких економік у світову фінансову систему

Отже, хедж-фонди є невід’ємною складовою сучасної глобальної фінансової індустрії. Станом на початок 2024 року вони управляють активами на суму понад \$ 4.5 трильйона, а до 2030 року обсяг активів під управлінням хедж-фондів може досягти близько 11 трлн доларів США, що свідчить про середньостатистичний темп зростання понад 10%. Використовуючи складні інвестиційні стратегії, як-от Long/Short, Event-Driven та Global Macro, ці фонди сприяють підвищенню ефективності ринку, забезпечують ліквідність та допомагають інвесторам досягати диверсифікації та стабільності портфелів. Незважаючи на поточні виклики – високі комісії, недостатню прозорість та системні ризики – індустрія активно адаптується впроваджуючи ESG-фактори, новітні технології та переглядаючи підходи до управління активами. Завдяки інноваційності, гнучкості та здатності генерувати абсолютну доходність, хедж-фонди й надалі залишатимуться важливим елементом міжнародних інвестиційних процесів.

Література:

1. Preqin. Preqin Global Alternatives in 2025. 2024. URL: https://assets.ctfassets.net/zf87m07ner47/4jSmkS7fDt0KLqmAV40dTr/a881815c1306e93e4b64a5f8b832bd63/Preqin_Alternatives_in_2025.pdf
2. Reuters. (2025, January 24). Hedge fund industry reaches \$4.5 trillion in 2024. URL: <https://www.reuters.com/business/finance/hedge-fund-industry-reaches-45-trillion-2024-2025-01-24/>
3. Aurum. Hedge Fund Industry Performance Deep Dive: Full Year 2024. URL: <https://www.aurum.com/hedge-fund-data/hedge-fund-industry-deep-dive/hedge-fund-industry-performance-deep-dive-full-year-2024/>
4. Панченко Є. Г., Дамаскіна М. В. Інвестиційний ризик-менеджмент транснаціональних корпорацій: парадигма XXI століття. *Міжнародна економічна політика*. 2009. № 1-2. URL: <https://journals.urau.ua/jiep/article/view/27509/24690>
5. YB Case. (б.д.). Хедж-фонди в Гернсі. URL: <https://ybcase.com/ua/company-services/funds/hedz-fondy-v-gernsi>
6. Hedge Fund Industry Size & Share Analysis – Growth Trends & Forecasts (2025–2030). Mordor Intelligence. URL: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/global-hedge-fund-industry>